

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень», внесеного Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 16076 від 15.09.2026)

Комітет на засіданні 9 жовтня 2026 року (протокол № 275), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 17 вересня 2026 року (електронна картка документа (2340567)), розглянув на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам, проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень», внесеного Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 16076 від 15.09.2026).

Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці, є «удосконалення чинного законодавства та належного виконання Україною міжнародних зобов'язань перед Радою Європи в частині належного та своєчасного виконання рішень Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд), а також на виконання рекомендацій, викладених у щорічній доповіді Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини про стан дотримання та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні у 2022 році».

Для реалізації цієї мети законопроектом пропонується внести зміни до Сімейного кодексу України, законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень», «Про виконавче провадження», «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01.07.2022 № 2352-IX.

З питання відповідності оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам проекту Закону України «Про внесення змін до

деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень» (реєстр. № 16076 від 15.09.2026) Комітет зазначив таке.

Згідно з частиною четвертою статті 93 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що за дорученням Верховної Ради України, Голови Верховної Ради України, за зверненням головного комітету, голови або першого заступника голови головного комітету чи з власної ініціативи комітет, до предмета відання якого належать питання регламенту, розглядає законопроект, проект іншого акта та готує експертний висновок на відповідність його оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятих відповідно до них нормативно-правових актів, відтак, зазначаємо, що законопроект (реєстр. № 16076) внесено на реєстрацію згідно з частиною першою статті 89, частиною другою статті 90 та частинами першою, другою і шостою статті 91 Регламенту Верховної Ради України, за підписом особи, яка має право законодавчої ініціативи, разом з проектом постанови, яку пропонується Верховній Раді України прийняти за результатами його розгляду, пропозицією щодо кандидатури доповідача на пленарному засіданні, пояснювальною запискою, порівняльною таблицею та їх електронними файлами.

При оформленні законопроекту допущено деякі неточності техніко-юридичного характеру, а саме: в проекті Закону України в посиланні на Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» зазначено «(Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 49 – 51, ст. 376 із наступними змінами)», а має бути «(Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49 – 51, ст. 376 із наступними змінами)».

По суті поданого законопроекту, відповідно до предмета відання Комітету, Комітет звернув увагу на таке.

У проекті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень» (реєстр. № 16076 від 15.09.2026) пропонується, зокрема:

в частині першій статті 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» виключити слова: «Виконання рішення суду про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, у тому числі при звільненні з такої посади, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для виконання рішень суду, що гарантовані державою, відповідальним виконавцем якої він є.»;

у частині другій статті 6 Закону України «Про виконавче провадження» виключити слова: «, рішення про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, у тому числі при звільненні з такої посади,»;

виключити пункт 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 1 липня 2022 року № 2352-IX, а саме слова: «Установити, що виконавчі документи за рішеннями суду про стягнення коштів або рішення суду, що набрали законної сили, про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, у тому числі при звільненні з такої посади, до набрання чинності цим Законом виконуються у порядку, передбаченому частиною другою статті 6 Закону України «Про виконавче провадження» та частиною першою статті 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень»».

Відповідно до частини четвертої статті 34 Закону України «Про статус народного депутата України» передбачено, що «Виключно за рахунок та в межах загального фонду, встановленого народному депутату на відповідний рік для оплати праці його помічників-консультантів, народний депутат здійснює розподіл коштів для виплати поміщикам-консультантам: заробітної плати, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань, заробітної плати за час відпустки, матеріальної допомоги для оздоровлення під час надання щорічної основної відпустки, грошової компенсації, передбаченої статтею 24 Закону України «Про відпустки», за всі не використані поміщиком-консультантом дні щорічних основної та додаткової відпусток».

Відповідно до пункту 3 Постанови Верховної Ради України «Про фінансове забезпечення діяльності народних депутатів України» (№ 2240-VIII) передбачено, встановлення загального місячного фонду для оплати праці помічників-консультантів народного депутата України в розмірі 43,8 прожиткових мінімумів, встановлених для працездатних осіб на 1 січня календарного року.

Таким чином загальний фонд, встановлений народному депутату України на відповідний рік для оплати праці його помічників-консультантів, з урахуванням положень Постанови № 2240-VIII відповідає 12 загальним місячним фондам.

За умови використання народним депутатом України такого місячного фонду в повному обсязі виключно на заробітну плату помічників-консультантів, а також у разі якщо поміщиком-консультантом не використано право на відпустку, то у разі його звільнення виникає зобов'язання з виплат відшкодування за невикористані дні відпустки (що залишаються фінансово не забезпеченими).

Наразі, відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (із змінами, внесеними згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації трудових відносин» від 01.07.2022 № 2352-IX), до якого пропонуються зміни законопроектом (реєстр. № 16076) виконання рішення суду про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, у тому числі при звільненні з такої посади, здійснюється центральним органом виконавчої

влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для виконання рішень суду, що гарантовані державою, відповідальним виконавцем якої він є.

Те саме передбачає і процедура виконавчого провадження за рішеннями про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, у тому числі при звільненні з такої посади, виконуються органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів (частина друга статті 6 Закону України «Про виконавче провадження» із змінами, внесеними згідно із Законом № 2352-IX, до якої також пропонуються зміни підпункт 1 пункту 5 розділу I законопроекту (реєстр. № 16076).

Такий порядок здійснення стягнень застосовується і щодо тих рішень, зобов'язання за якими виникли до набрання чинності Законом № 2352-IX (відповідно до пункту 3 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» цього Закону).

До врегулювання вказаним Законом питання відшкодування поміщикам-консультантам народного депутата України виплат за рішеннями судів, таке відшкодування здійснювалося за рахунок бюджетних призначень, передбачених кошторисом Верховної Ради України для здійснення законотворчої діяльності.

Таким чином, у разі прийняття змін до Закону України «Про гарантії держави щодо виконання судових рішень» (виключення другого речення частини першої статті 3) та до Закону України «Про виконавче провадження» (виключення окремих слів з частини другої статті 6) покриття зобов'язань щодо виконання рішень суду про стягнення заборгованості за час роботи на посаді помічника-консультанта (зокрема, за невикористані дні відпусток) здійснюватиметься за рахунок видатків, передбачених Державним бюджетом України на відповідний рік для забезпечення діяльності Верховної Ради України.

З огляду на запропоноване законопроектом (реєстр. № 16076) набрання чинності Законом з дня, наступного за днем його опублікування, заходи з реалізації положень, що стосуються стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України, будуть не забезпеченим фінансовими призначеннями (у поточному бюджетному періоді видатки на ці цілі не передбачалися, оскільки не було законодавчих підстав планування їх обсягів головним розпорядником бюджетних коштів, а також у наступному бюджетному періоді – через відсутність правових підстав врахування обсягів необхідних видатків на етапі формування бюджетних запитів).

Враховуючи те, що питання фінансового забезпечення виплати поміщикам-консультантам народного депутата України заробітної плати за час відпустки врегульоване (в межах загального фонду оплати праці помічників-консультантів народного депутата України), але окремі помічники-консультанти не використовують право на відпустку, а народні

депутати України здійснюють щомісячний розподіл фонду оплати праці без урахування потреби на оплату відпусток, виникає заборгованість з виплати відшкодування за невикористані дні відпустки, стягнення якої за рішенням суду на користь помічника-консультанта і стане додатковим фінансовим зобов'язанням головного розпорядника бюджетних коштів за бюджетними призначеннями, передбаченими на забезпечення діяльності Верховної Ради України.

Крім того, існують зобов'язання з виконання рішень суду про стягнення коштів за час роботи стягувача на посаді помічника-консультанта народного депутата України попередніх скликань, погашення яких за рахунок видатків на здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України у поточному скликанні також не забезпечене кошторисними призначеннями.

Відтак, головному розпоряднику бюджетних коштів, що буде забезпечувати діяльність наступних скликань Верховної Ради України, потрібно буде відшкодовувати кошти за рішенням судів, прийнятих стосовно помічників-консультантів народних депутатів України попередніх скликань.

Так, до прикладу, за інформацією Апарату Верховної Ради України, наразі на розгляді в судах України станом на січень 2026 року знаходилося 217 справ за позовами помічників-консультантів народних депутатів України до Апарату Верховної Ради України (рішення в яких судом не прийнято, або рішення в яких не набрали законної сили), що матиме наслідком виникнення фінансових зобов'язань у Верховної Ради України за позовами помічників-консультантів народних депутатів України попередніх скликань про стягнення коштів за час їх роботи на цій посаді (в тому числі за невикористані дні відпусток) на суму понад 70 млн грн. Своєю чергою, за інформацією станом на серпень 2026 року наразі знаходяться на розгляді в судах України 85 справ за позовами помічників-консультантів народних депутатів України до Апарату Верховної Ради України (рішення в яких судом не прийнято, або рішення в яких не набрали законної сили);

орієнтовна сума відшкодування від 14 304 810 грн.;

орієнтовна сума безспірного списання за виконавчими документами відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03 серпня 2011 року № 845 – 3 445 920 грн.

Враховуючи викладене, керуючись положеннями частини четвертої статті 93 Регламенту Верховної Ради України, Комітет ухвалив експертний висновок на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо посилення захисту прав і свобод людини і громадянина під час примусового виконання рішень», внесеного Кабінетом Міністрів України (реєстр. № 16076 від 15.09.2026), та вирішив направити його Комітету з питань правової політики, який визначено головним з підготовки і попереднього розгляду даного законопроекту.

Голова Комітету

С.В.КАЛЬЧЕНКО

САС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Кальченко Сергій Віталійович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002A0931008324DC00
Дійсний до: 02.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-28/15-2026/239157 від 09.10.2026

2359691